Downloaded via the EU tax law app / web

62016CC0246
KONKLU?JONIJIET TAL-AVUKAT ?ENERALI

KOKOTT

ippre?entati fit-8 ta’ ?unju 2017 (1)

Kaw?a C?246/16

Enzo Di Maura

vs

Agenzia delle Entrate – Direzione Provinciale di Siracusa

[talba g?al de?i?joni preliminari mressqa mill-Commissione tributaria provinciale di Siracusa (qorti tat-taxxa re?jonali ta’ Siracusa, l-Italja)]

“Talba g?al de?i?joni preliminari – Le?i?lazzjoni dwar it-taxxa fuq il-valur mi?jud – Limitazzjoni tad-dritt li jitnaqqas l-ammont taxxabbli fil-ka? tan-nuqqas ta’ ?las mill-parti kontraenti [it-tieni sentenza tal-Artikolu 11(?)(1) tas-Sitt Direttiva 77/388/KEE jew l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva 2006/112/KE] – Mar?ni ta’ diskrezzjoni tal-Istati Membri – Proporzjonalità tal-perijodu tal-prefinanzjament mill-imprenditur”

I. Introduzzjoni

1.

Fil-kummer?, kull tant ?mien ji?ri li klijent ma j?allasx il-fatturi tieg?u jew ma jag?milx dan fil-?in. Dan b?ala tali di?à ma jkunx sitwazzjoni pja?evoli g?al impri?a, spe?jalment jekk dan id-dejn pendenti jil?aq ?ertu volum. Is-sitwazzjoni ssir partikolarment spja?evoli jekk, minkejja n-nuqqas ta’ ?las tal-fatturi, ikunu dovuti taxxi bba?ati fuq l-ammont tal-fattura u li g?andhom jit?allsu mill-klijent.

2.

Il-kuntest g?al dan huwa l-fatt li fil-le?i?lazzjoni dwar it-taxxa fuq il-valur mi?jud (iktar ’il quddiem il-“VAT”), l-Istat di?à jir?ievi t-taxxa “tieg?u” ming?and l-impri?a, g?alkemm il-persuna li g?andha t?allas it-taxxa (id-destinatarja tas-servizz) tkun g?adha ma ?allsithiex lill-impri?a. G?alhekk, l-impri?a hija m?ieg?la tipprefinanzja l-VAT sakemm din tit?allas, u b’hekk tag?ti self ming?ajr img?ax lill-Istat sakemm din tit?allas. Fil-ka? pre?enti hija kkon?ernata fattura mhux im?allsa tal-2004.

3.

Konsegwentement, huma probabbilment l-Istati Membri kollha li jipprovdu korrezzjoni korrispondenti tad-dejn tal-VAT inkors pre?edentement mill-impri?a. Madankollu, fl-Italja sa issa dan kien possibbli biss wara l-konklu?joni ta’ pro?edura ta’ insolvenza fir-rigward tad-destinatarju tas-servizz. Fi Stati o?rajn dan jiddependi mill-ftu? tal-pro?edura ta’ insolvenza. It-tnejn li huma jistg?u ji?u influwenzati mill-impri?a stess sa ?ertu punt biss. G?alhekk, huwa assolutament possibbli li jg?addu diversi snin sakemm ikun jista’ jintemm il-prefinanzjament.

4.

F’din il-pro?edura – it-tieni wa?da issa – li tori?ina fl-Italja (2), il-Qorti tal-?ustizzja hija g?alhekk adita b’wa?da mill-kwistjonijiet l-iktar importanti fil-?bir indirett tal-VAT skont il-li?i. Konsegwentement, il-Qorti tal-?ustizzja g?andha tidde?iedi g?all-ewwel darba (3) dwar it-tul ta’ ?mien li waqtu impri?a privata tista’, b’mod proporzjonat, ti?i obbligata mill-Istati Membri biex tipprefinanzja, bi spejje? tag?ha, taxxa li mil-lat ekonomiku ma hijiex obbligata t?allas. Impri?a g?andha tassew tistenna sentejn, g?axar snin jew iktar sakemm ti?i rrimborsata l-VAT i??enerata u m?allsa di?à? F’dan ir-rigward, impri?a hija obbligata tifta? pro?edura ?udizzjarja, li jista’ ma jag?mel l-ebda sens ekonomikament, sabiex tipprodu?i prova li l-pagament tal-korrispettiv miftiehem, li ma se??x sa dak il-waqt, definittivament ma huwiex ser ise???

II. Il-kuntest ?uridiku

A. Id-dritt tal-Unjoni

5.

L-Artikolu 11(?)(1) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, tas-17 ta’ Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri dwar it-taxxa fuq id-d?ul mill-bejg? – Sistema komuni ta’ taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i uniformi ta’ stima (4) (iktar ’il quddiem is-“Sitt Direttiva”) jipprovdi l-kuntest tad-dritt tal-Unjoni ta’ din il-kaw?a fir-rigward tal-perijodu tat-tassazzjoni inkwistjoni. Mil-lat tal-kontenut, din id-dispo?izzjoni hija identika g?all-Artikolu 90 tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat-28 ta’ Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta’ taxxa fuq il-valur mi?jud (5) (iktar ’il quddiem id-“Direttiva tal-VAT”), attwalment applikabbli.

6.

L-Artikolu 90 tad-Direttiva tal-VAT [li qabel kien l-Artikolu 11(?)(1) tas-Sitt Direttiva] jirregola l-emenda tal-ammont taxxabbli:

“1. Fil-ka? ta’ kan?ellazzjoni, ?a?da jew nuqqas ta’ pagament totali jew parzjali, jew fejn il-prezz hu mnaqqas wara li l-provvista tkun saret, l-ammont taxxabbli g?andu ji?i ridott g?aldaqstant skond kondizzjonijet li ji?u stabbiliti mill-Istati Membri.

2. Fil-ka? ta’ nuqqas ta’ ?las totali jew parzjali, l-Istati Membri jistg?u jidderogaw mill-paragrafu 1.”

B. Id-dritt Taljan

7.

L-Artikolu 26(2) (fil-ver?joni fis-se?? fi?-?mien rilevanti) tad-Decreto del presidente della Repubblica 26 ottobre 1972, n. 633, “Istituzione e disciplina dell’imposta sul valore aggiunto” (Digriet Nru 633 tal-President tar-Repubblika, tas-26 ta’ Ottubru 1972, “Stabbiliment u Le?i?lazzjoni tat-Taxxa fuq il-valur mi?jud”, iktar ’il quddiem id-“Digriet Nru 633/72”) jipprevedi dan li ?ej:

“Jekk tran?azzjoni li g?aliha tkun in?ar?et fattura, wara li tkun saret ir-re?istrazzjoni skont l-Artikoli 23 u 24, ti?i kkan?ellata kollha kemm hi jew parzjalment, jew titnaqqas g?all-ammont taxxabbli, b’konsegwenza ta’ dikjarazzjoni ta’ nullità, annullament, revoka, ?all, xoljiment jew simili jew min?abba n-nuqqas ta’ ?las totali jew parzjali min?abba pro?eduri ta’ insolvenza jew pro?eduri ta’ e?ekuzzjoni ming?ajr su??ess jew b?ala ri?ultat tal-applikazzjoni ta’ tnaqqis jew skontijiet previsti kuntrattwalment, il-fornitur tal-o??ett jew il-fornitur tas-servizz g?andu d-dritt li jnaqqas skont l-Artikolu 19 it-taxxa li tikkorrispondi g?all-varjazzjoni, billi jirre?istraha f’konformità mal-Artikolu 25. Ix-xerrej jew ir-ri?evitur li jkun di?à rre?istra t-tran?azzjoni skont dan l-Artikolu 25, f’dan il-ka? g?andu jirre?istra l-varjazzjoni f’konformità mal-Artikolu 23 jew l-Artikolu 24, ming?ajr pre?udizzju g?ad-dritt tieg?u g?ar-rimbors tal-ammont im?allas lill-fornitur tas-servizz b?ala kumpens.”

8.

Min-na?a l-o?ra, l-Artikolu 101(5) tat-Testo Unico delle Imposte sui Redditi (test ikkonsolidat dwar it-taxxa fuq id-d?ul, iktar ’il quddiem it-“TUIR”) jinkludi d-dispo?izzjoni li ?ejja:

“It-telf ta’ o??etti msemmijin skont il-paragrafu 1 […] u t-telf ta’ pretensjonijiet tad-dejn differenti minn dawk li jistg?u jitnaqqsu […] jistg?u jitnaqqsu jekk jirri?ultaw minn elementi ?erti u pre?i?i u f’kull ka?, fir-rigward tat-telf tad-dejn li ma jistax jin?abar, jekk id-debitur ikun su??ett g?al pro?edura ta’ insolvenza jew ikun ikkonkluda ftehim approvat bil-qorti dwar ir-ristrutturar tad-dejn […] G?all-finijiet ta’ dan il-paragrafu, id-debitur g?andu jitqies b?ala su??ett g?al pro?edura ta’ insolvenza mill-adozzjoni tad-de?i?joni li tifta? il-pro?edura ta’ insolvenza, tad-de?i?joni li tordna l-likwidazzjoni furzata amministrattiva, jew […]”

9.

Barra minn hekk, il-qorti tar-rinviju ?velat li l-Artikolu 26(2) tad-Digriet Nru 633/72 ?ie emendat bil-Li?i Nru 208 tat-28 ta’ Novembru 2015 b’tali mod li t-tnaqqis tal-VAT fil-ka? tan-nuqqas ta’ ?las tal-prezz huwa permess b’mod espli?itu mill-ftu? tal-pro?edura ta’ insolvenza. Madankollu, din id-dispo?izzjoni tapplika biss g?al pro?eduri ta’ insolvenza li jkunu nfet?u wara l-31 ta’ Di?embru 2016.

III. Il-kaw?a prin?ipali

10.

Fis-sena 2004, E. Di Maura (iktar ’il quddiem ir-“rikorrent”), ?are? fattura li tammonta g?al EUR 35000 – apparentement wara l-kunsinna jew provvista ta’ servizz korrispondenti fis-sena 2004 – li r-ri?evitri?i tal-fattura – il-kumpannija Sertenko srl – ma ?allsitx peress li kienet ?iet iddikjarata b?ala insolventi b’sentenza tat-30 ta’ Novembru 2004. Abba?i ta’ din is-sentenza, fil-31 ta’ Di?embru 2004 ir-rikorrent naqqas l-ammont taxxabbli b’dan l-ammont, billi biddel il-fattura li kienet in?ar?et ori?inarjament u naqqas it-taxxi korrispondenti g?al din il-bidla.

11.

Minkejja dan, l-Agenzia delle Entrate (awtorità tal-finanzi, l-Italja) ordnat g?as-sena fiskali tal-2004 l-irkupru tat-taxxa fuq id-d?ul, it-taxxa tal-kummer? re?jonali u l-VAT u imponiet sanzjonijiet. Fil-

fatt, skont l-Artikolu 26(2) tad-Digriet Nru 633/72, fil-ka? tal-insolvenza tad-debitur, il-persuna kkon?ernata tkun tista' tirkupra t-taxxa li ?allset lill-awtorità tat-taxxa minn qabel biss jekk ikun ?ie stabbilit b'?ertezza li ma hemmx flus disponibbli u li g?alhekk il-pretensjoni tag?ha ma hijiex infurzabbli.

12.

Ir-rikorrent ippre?enta rikors quddiem il-Commissione tributaria provinciale di Siracusa (qorti tat-taxxa re?jonali ta' Siracusa, l-Italja) g?all-annullament tal-avvi? ta' tassazzjoni. Ir-rikorrent isostni li l-Artikolu 26 tad-Digriet Nru 633/72 g?andu ji?i interpretat fis-sens li t-tnaqqis tal-ammont taxxabbli fil-ka? tan-nuqqas ta' ?las g?al servizzi huwa possibbli di?à mal-ftu? tal-pro?edura ta' insolvenza, peress li t-tul tal-pro?edura fil-ka? ta' insolvenza normalment ikun twil ?afna. Barra minn hekk, l-Artikolu 101(5) TUIR je?enta lill-kreditur mill-obbligu li jipprodu?i prova tan-natura definittiva tat-telf billi t-tnaqqis ta' pretensjonijiet, invokati fil-konfront ta' impri?i su??etti g?al pro?eduri ta' insolvenza, huwa awtorizzat espressament mid-data tal-ftu? tal-pro?edura.

13.

Fil-pro?edura quddiem il-qorti tat-taxxa, l-amministrazzjoni fiskali kkonfermat l-o??ezzjonijiet tar-rikorrent g?al dak li jikkon?erna t-taxxa fuq id-d?ul u t-taxxa tal-kummer? re?jonali skont l-Artikolu 101(5) TUIR, i?da mhux fir-rigward tal-VAT. Fil-fehma tag?ha, il-fatt li l-VAT ma titnaqqasx jirri?ulta mill-ori?ini tal-Artikolu 26 tad-Digriet Nru 633/72. Minn dan isegwi li l-prerekwi?it tan-nuqqas ta' su??ess huwa relatat mal-pro?edura ta' insolvenza.

14.

Il-prova tan-nuqqas ta' su??ess tal-pro?eduri ta' insolvenza ting?ata biss ladarba jintemm it-tqassim tal-attiv u jkun skada t-terminu stabbilit sabiex ji?u ppre?entati l-osservazzjonijiet dwar il-pjan tat-tqassim jew jekk ma jkunx hemm pjan tat-tqassim, meta jkun skada t-terminu biex ji?i ppre?entat rikors kontra d-digriet dwar l-g?eluq tal-pro?edura ta' insolvenza. Din l-interpretazzjoni tal-Artikolu 26 tad-Digriet Nru 633/72 hija konformi mal-prassi applikata mill-amministrazzjoni fiskali kif ukoll mal-?urisprudenza tal-qrati nazzjonali.

15.

Il-qorti tat-taxxa re?jonali ta' Siracusa dde?idiet li tissospendi l-pro?eduri u li tag?ti bidu g?al pro?edura g?al de?i?joni preliminari.

IV. Il-pro?edura quddiem il-Qorti tal-?ustizzja

16.

Il-qorti tat-taxxa re?jonali ta' Siracusa, li hija adita b'din il-kaw?a, g?amlet lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi segwenti:

1.

Fid-dawl tal-Artikolu 11(?)(1) u tat-tieni sentenza tal-Artikolu 20(1)(b) tad-Direttiva 77/388/KEE dwar it-tnaqqis tal-ba?i taxxabbli u l-a??ustament tal-VAT dovuta fuq it-tran?azzjonijiet taxxabbli fil-ka? ta' nuqqas ta' ?las totali jew parzjali tal-korrispettiv stabbilit bejn il-partijiet kontraenti, huwa konformi mal-prin?ipji ta' proporzjonalità u ta' effettività, iggarantiti mit-TFUE, u mal-prin?ipji ta' newtralità li jirregolaw l-applikazzjoni tal-VAT, li ji?u imposti limiti li jrendu impossibbli jew e??essivament diffi?li – b'mod partikolari f'termini ta' ?in, fid-dawl tat-tul imprevedibbli ta' pro?edura kollettiva [pro?edura ta' insolvenza] – g?all-persuna taxxabbli, l-irkupru tat-taxxa

relatata mal-korrispettiv li jkun g?adu parzjalment jew totalment mhux im?allas?

2.

Fil-ka? ta’ risposta affermattiva g?all-ewwel domanda, dispo?izzjoni b?all-Artikolu 26(2) tad-Digriet tal-President tar-Repubblika Nru 633/1972, fil-ver?joni tieg?u fis-se?? qabel l-emendi introdotti mill-Artikolu 1(126) u (127) tal-Li?i Nru 208 tat-28 ta’ Di?embru 2015, li jissu??etta d-dritt ta’ rkupru tat-taxxa g?all-kundizzjoni li ting?ata prova tal-u?u minn qabel u ming?ajr su??ess ta’ pro?eduri kollettivi, ji?ifieri, skont il-?urisprudenza u l-prassi tal-awtorità tat-taxxa tal-Istat Membru tal-Unjoni, li l-irkupru g?andu ne?essarjament ise?? wara t-tqassim finali ming?ajr su??ess tal-attiv jew, fin-nuqqas, wara l-adozzjoni tal-att definittiv ta’ g?eluq tal-istral? [tal-pro?edura ta’ insolvenza], hija kompatibbli mal-prin?ipji mfakkra iktar ’il fuq, anki meta tali azzjonijiet jkunu ra?onevolment antiekonomi?i fid-dawl tal-ammont tal-kreditu allegat, tal-prospetti g?all-irkupru tieg?u u tal-ispejje? tal-pro?eduri kollettivi, u peress li, fi kwalunkwe ka?, il-kundizzjonijiet i??itati jistg?u jse??u biss wara diversi snin mid-data ta’ ftu? tal-istral??

17.

Ir-Repubblika Taljana, ir-Renju Unit u l-Kummissjoni Ewropea ppre?entaw osservazzjonijiet bil-miktub quddiem il-Qorti tal-?ustizzja fil-pro?edura rigward dawn id-domandi.

V. Anali?i legali

A. Fuq i?-?ew? domandi preliminari

1. ?enerali

18.

Bi?-?ew? domandi preliminari tag?ha – li g?andhom ji?u e?aminati flimkien – il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi ta?t liema kundizzjonijiet l-Istati Membri jistg?u jag?mlu u?u mill-possibbiltà, ipprovduta fit-tieni sentenza tal-Artikolu 11(?)(1) tas-Sitt Direttiva [illum l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT], li jidderogaw mill-ewwel sentenza tal-Artikolu 11(?)(1) tas-Sitt Direttiva [illum l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT] (6). Spe?ifikament, hija tistaqsi jekk id-dritt tal-Unjoni jippermettix li l-le?i?latur Taljan jag?mel l-korrezzjoni tal-ammont taxxabbli su??ett g?all-prova li qabel di?à kienet saret pro?edura ta’ insolvenza ming?ajr su??ess, minkejja l-fatt li f’?erti ?irkustanzi dawn il-pro?eduri jistg?u jdumu g?addejjin g?al iktar minn de?ennju.

19.

L-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT ma jispe?ifikax ta?t liema kundizzjonijiet jista’ ji?i limitat l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT. G?aldaqstant, ir-risposta g?ad-domanda ta’ hawn fuq tista’ ti?i dedotta biss mill-prin?ipji tal-le?i?lazzjoni dwar il-VAT.

20.

G?alhekk, fl-ewwel lok ser ti?i diskussa t-tifsira tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT (punti 21 et seq). Imbag?ad ser nindirizza d-deroga stabbilita fl-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT (punti 32 et seq). Hawnhekk ser nispjega g?alfejn it-test g?andu ji?i interpretat b’mod restrittiv. G?al-limitazzjoni tal-possibbiltà ta’ korrezzjoni g?andhom jitqiesu b’mod partikolari l-prin?ipju ta’ newtralità (ara l-punti 40 et seq), il-po?izzjoni tal-imprenditur fil-le?i?lazzjoni dwar il-VAT kif ukoll id-drittijiet fundamentali tieg?u (ara l-punti 45 et seq). Finalment ser nippre?enta l-kriterji g?al applikazzjoni xierqa tal-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT (ara l-punti 53 et seq).

2. It-tifsira tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT

21.

Minkejja l-osservazzjonijiet ippre?entati mir-Renju Unit u mir-Repubblika Taljana, g?andu jkun hemm qbil rigward il-punt tat-tluq. Huwa minnu li l-VAT g?andu j?allasha l-imprenditur b?ala l-persuna responsabbli g?all-?las tal-VAT. Madankollu, te?isti ?urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-?ustizzja li l-VAT hija taxxa indiretta fuq il-konsum, li g?andu j?allasha l-konsumatur finali (7). L-impri?a taxxabbli ta?ixxi “biss” b?ala kollettur tat-taxxa g?an-nom tal-Istat (8).

22.

B?ala taxxa ?enerali fuq il-konsum, il-VAT g?andha tintaxxa l-kapa?ità tal-konsumatur li tidher fin-nefqa tal-assi tieg?u bil-g?an li jakkwista u?u konsumabbli (9). Dan huwa evidenti fid-dispo?izzjoni tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva tal-VAT (“bi ?las”), fid-dispo?izzjoni tal-Artikolu 65 tad-Direttiva tal-VAT (it-taxxa ssir dovuta skont l-ammonti r?evuti minn qabel) u partikolarment id-dispo?izzjoni tal-Artikolu 73 tad-Direttiva tal-VAT. Din tal-a??ar tipprevedi li l-ammont taxxabbli jkopri dak kollu li jikkostitwixxi l-korrispettiv li l-fornitur jikseb.

23.

Konsegwentement, il-Qorti tal-?ustizzja (10) kemm-il darba dde?idiet b’mod espli?itu li “l-ammont li jservi b?ala l-valur taxxabbli g?all-VAT li g?andha tin?abar mill-awtoritajiet tat-taxxa ma jistax je??edi l-korrispettiv effettivament im?allas mill-konsumatur finali li huwa l-ba?i g?all-kalkolu tal-VAT sostnuta definittivament minnu”. G?aldaqstant, jekk l-impri?a ma tit?allasx mill-konsumatur finali, din sostantivament ma jkollhiex t?allas il-VAT. Il-fatt li jag?ti lok g?all-impo?izzjoni tal-VAT ma huwiex rilevanti g?aliex, fl-a??ar mill-a??ar, l-imprenditur ma jkunx ipprovda kunsinna jew servizz ie?or bi ?las fis-sens tal-Artikolu 2 tad-Direttiva tal-VAT.

24.

Madankollu, skont l-Artikolu 63 tad-Direttiva tal-VAT, it-taxxa ti?i imposta meta titwettaq il-kunsinna tal-o??etti jew il-provvista tas-servizzi. Ma huwiex de?i?iv f’dan ir-rigward li x-xerrej ikun ?allas ukoll il-korrispettiv (l-hekk imsejja? prin?ipju ta’ tassazzjoni tad-dejn stipulat). Kif huwa evidenti, dan il-mod g?all-impo?izzjoni tat-taxxa huwa bba?at fuq il-pre?unzjoni li normalment il-korrispettiv miftiehem fil-fatt ma jdumx ma jit?allas wara li ti?i pprovduta kunsinna jew servizz ie?or.

25.

I?da meta skont id-dritt sostantiv ti?i ntaxxata biss in-nefqa effettiva inkorsa mid-destinatarju g?al o??etti jew servizzi, filwaqt li t-teknika tat-tassazzjoni tie?u inkunsiderazzjoni biss in-nefqa miftiehma, f’xi mument i?-?ew? sistemi g?andhom ji?u rrikon?iljati. Dan huwa ?gurat permezz tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, li jipprovdi li d-dejn fiskali inizjali tal-impri?a g?andu ji?i kkore?ut b’mod korrispondenti.

26.

G?aldaqstant, skont ?urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-?ustizzja, l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT jikkostitwixxi espressjoni ta’ prin?ipju fundamentali tad-Direttiva tal-VAT, li jg?id li l-ba?i taxxabbli hija kkostitwita mill-korrispettiv r?evut effettivament, u li minnu jirri?ulta li l-amministrazzjoni fiskali ma tkunx tista’ ti?bor, b?ala VAT, ammont og?la minn dak mi?bur mill-persuna taxxabbli (11).

27.

G?alhekk, l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT jikkostitwixxi l-parti korrispondenti me?tie?a g?at-teknika ta' tassazzjoni stabbilita fl-Artikolu 63 tad-Direttiva tal-VAT (l-hekk imsejja? prin?ipju ta' tassazzjoni tad-dejn stipulat) (12). Dan jobbliga lill-Istat Membru jnaqqas l-ammont taxxabbli b'mod korrispondenti (13).

28.

Konsegwentement, fis-sentenza tag?ha Goldsmiths, il-Qorti tal-?ustizzja dde?idiet li deroga minn dan il-prin?ipju fundamentali stabbilit fl-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT g?andha ti?i ??ustifikata sabiex il-mi?uri adottati mill-Istati Membri abba?i tal-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT ma jippre?udikawx l-g?an tal-armonizzazzjoni fiskali (14).

29.

Minkejja dan, fis-sentenza Almos Agrárkülkereskedelmi l-Qorti tal-?ustizzja spjegat ukoll li l-persuni taxxabbli ma jistg?ux jinvokaw, abba?i tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, dritt g?at-tnaqqis tal-ammont taxxabbli g?all-VAT tag?hom fil-ka? ta' nuqqas ta' ?las tal-prezz jekk l-Istat Membru kkon?ernat kellu l-intenzjoni li japplika d-deroga pprovduta fl-Artikolu 90(2) tal-imsemmija direttiva (15).

30.

L-osservazzjonijiet tar-Renju Unit u tar-Repubblika Taljana huma essenzjalment ibba?ati fuq dan il-punt. Jekk verament huwa minnu li l-korrezzjoni tkun tista' ti?i esklu?a fl-intier tag?ha, korrezzjoni tkun le?ittima biss wara l-konklu?joni tal-pro?edura ta' insolvenza li ddum g?addejja diversi snin, bi qbil mal-osservazzjonijiet tar-Renju Unit. Madankollu, bl-ebda ma jidher li permezz tas-sentenza tag?ha fil-kaw?a Almos Agrárkülkereskedelmi, il-Qorti tal-?ustizzja effettivament kellha l-intenzjoni li tabbanduna s-sentenza tag?ha – li fil-fehma tieg?i hija korretta – mog?tija fil-kaw?a Goldsmiths.

31.

G?aldaqstant, g?andu ji?i de?i? jekk l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT jippermettix tassew lill-Istat Membru li jidderoga, ming?ajr restrizzjonijiet, mill-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, jew jekk id-derogi g?andhomx ji?u ??ustifikati.

3. Id-dispo?izzjoni ta' deroga tal-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT

a) ?enerali

32.

Skont il-kliem tal-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT, fil-ka? tan-nuqqas ta' ?las totali jew parzjali, l-Istati Membri jistg?u jidderogaw mill-paragrafu 1. G?alhekk, l-Istati Membri jistg?u jistabbilixxu e??ezzjoni mill-prin?ipju ta' korrezzjoni. Madankollu, skont ?urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-?ustizzja, l-e??ezzjonijiet g?andhom ji?u interpretati b'mod strett (16).

33.

G?alkemm il-kliem tal-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT jippermetti li l-Istati Membri jistg?u jidderogaw mit-tnaqqis tal-ammont taxxabbli pprovdut fil-paragrafu 1 fil-ka? tan-nuqqas ta' ?las totali jew parzjali, di?à g?al din ir-ra?uni din il-formulazzjoni – bil-kontra ta' dak li qed jaffermaw ir-

Renju Unit kif ukoll ir-Repubblika Taljana –ma tistax tippermetti l-esklu?joni s?i?a mill-possibbiltà ta’ korrezzjoni.

34.

Fil-fatt, esklu?joni s?i?a mill-possibbiltà ta’ korrezzjoni hija differenti minn deroga mill-possibbiltà ta’ korrezzjoni immedjata u tkun tikkontradixxi l-prin?ipju tat-taxxa fuq il-konsum imsemmi hawn fuq u implementat bl-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT. Esklu?joni s?i?a lanqas ma hija interpretazzjoni stretta tal-kun?ett “jidderogaw”.

b) Is-sens u l-iskop tal-e??ezzjoni tal-paragrafu 2

35.

Is-sens u l-iskop tal-e??ezzjoni tal-paragrafu 2 ukoll huma kontra awtorizzazzjoni g?all-esklu?joni tal-possibbiltà ta’ korrezzjoni fil-ka? tan-nuqqas ta’ ?las totali jew parzjali. Permezz tal-kliem tal-paragrafu 2 wie?ed jista’ biss jippre?umi x’kien il-kuntest g?all-possibbiltà ta’ esklu?joni. B’mod differenti mill-ka?ijiet li ma humiex koperti mill-paragrafu 2 fil-ka? ta’ annullament, xoljiment, ?all jew tnaqqis tal-prezz wara d-data li fiha sse?? it-tran?azzjoni, in-nuqqas ta’ ?las totali jew parzjali huwa sempli?iment iktar in?ert (17).

36.

B’mod partikolari, id-dritt g?al ?las (ji?ifieri pretensjoni) jibqa’ je?isti, b’tali mod li l-?lasijiet sussegwenti ma jkunux esklu?i. G?alhekk, jag?mel sens li l-Istati Membri jkunu jistg?u ja?dmu kontra din l-in?ertezza permezz ta’ dispo?izzjonijiet li jidderogaw mill-paragrafu 1. I?da f’din il-lo?ika, is-setg?a ta’ deroga g?all-Istati Membri testendi biss g?al din l-in?ertezza, i?da mhux g?all-kwistjoni dwar jekk g?andhiex issir korrezzjoni. Konsegwentement, dan ukoll – g?all-kuntrarju tal-fehma tar-Repubblika Taljana – jipprekludi li Stat Membru jeskludi l-possibbiltà ta’ korrezzjoni.

37.

Ma naqbilx mal-argument tal-Kummissjoni li d-derogi adottati abba?i tal-paragrafu 2 jistg?u jkunu ??ustifikati sabiex ji?u evitati abbu?i. Minn na?a, il-le?i?latur ipprovda din il-possibbiltà fl-Artikolu 273 u mhux fl-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT. Min-na?a l-o?ra, il-mi?uri li l-Istati Membri g?andhom il-possibbiltà li jadottaw bis-sa??a tal-Artikolu 273 tad-Direttiva tal-VAT sabiex ji?guraw il-?bir korrett tat-taxxa u sabiex ti?i evitata l-frodi ma g?andhomx imorru lil hinn minn dak li huwa ne?essarju sabiex jintla?qu tali g?anijiet u lanqas ma g?andhom jippre?udikaw in-newtralità tal-VAT (18). I?da responsabbiltà li ma tkunx it-tort tal-fornitur sa data ta’ skadenza spe?ifika (hawnhekk dik tal-konklu?joni tal-pro?edura ta’ insolvenza) tmur lil hinn minn dak li huwa ne?essarju sabiex ji?u ssalvagwardjati d-drittijiet tat-Te?or Nazzjonali (19).

38.

B’mod partikolari, ma huwiex evidenti kif il-limitazzjoni tal-korrezzjoni tad-dejn fiskali sakemm ise?? avveniment partikolari tista’ tkun xierqa sabiex ji?i mi??ieled abbu? tal-VAT. Jekk il-korrezzjoni verament hija l-espressjoni ta’ prin?ipju fundamentali tad-Direttiva tal-VAT, li jipprovdi li l-ammont taxxabbli g?andu jkun ikkostitwit mill-korrispettiv effettivament ir?evut u li l-korollarju tieg?u huwa li l-amministrazzjoni fiskali ma tistax ti?bor b?ala t-taxxa fuq il-valur mi?jud ammont og?la minn dak mi?bur mill-persuna taxxabbli (20), allura l-kriterju determinanti g?andu jkun biss in-nuqqas ta’ ?las tal-korrispettiv.

39.

Jekk dak li huwa inkwistjoni ma jkunx nuqqas ta' ?las i?da fir-realtà kunsinna ming?ajr ?las jew servizz ie?or ming?ajr ?las, fil-le?i?lazzjoni dwar il-VAT dawn g?andhom jitqiesu daqslikieku saru bi ?las, b'konformità mal-Artikolu 16 jew l-Artikolu 26 tad-Direttiva tal-VAT. L-amministrazzjoni fiskali tista' u g?andha f'kull ka? tag?mel din id-distinzjoni. G?alhekk ma huwiex attwalment possibbli abbu? fil-livell tal-impri?a li qed tipprovdi s-servizz. B'hekk, abbu? huwa possibbli biss mid-destinatarju tas-servizz li ma j?allasx, meta dan, minkejja li ma jkunx ?allas, jitlob it-tnaqqis tat-taxxa tal-input. I?da l-Artikolu 185(2) tad-Direttiva tal-VAT jipprevjeni abbu? ta' dan it-tip. Konsegwentement, dan jippermetti korrezzjoni tat-tnaqqis fil-ka? ta' impri?a li ma hijiex su??etta g?all-VAT min?abba n-nuqqas ta' ?las.

c) Il-prin?ipju ta' newtralità fil-le?i?lazzjoni dwar il-VAT

40.

Addizzjonalment, il-prin?ipju ta' newtralità fiskali g?andu jittie?ed inkunsiderazzjoni wkoll fl-interpretazzjoni tal-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT. Il-prin?ipju ta' newtralità jikkostitwixxi prin?ipju fundamentali tal-VAT li jirri?ulta min-natura tat-taxxa fuq il-konsum (21) u jinkludi ?ew? ideat ba?i?i.

41.

Minn na?a, huwa jipprekludi li operaturi ekonomi?i li jwettqu l-istess tran?azzjonijiet ji?u ttrattati b'mod differenti fir-rigward tal-?bir tal-VAT (22). Dan isir sinjifikattiv fil-kuntest tad-derogi minn tassazzjoni skont il-korrispettiv miftiehem (ara, iktar 'l isfel, il-punti 56 et seq) kif previsti fid-Direttiva tal-VAT stess.

42.

Min-na?a l-o?ra, il-prin?ipju ta' newtralità jfisser li, b?ala kollettur tat-taxxa g?an-nom tal-Istat, l-impri?a b?ala prin?ipju g?andha tin?eles kompletament mill-pi? tal-VAT (23) sa fejn l-attività intraprenditorjali stess (fil-prin?ipju) isservi sabiex ti??enera qlig? taxxabbli (24).

43.

I?da jekk min?abba t-teknika tat-tassazzjoni l-impri?a li tipprovdi s-servizz tkun obbligata t?allas VAT, g?al diversi snin, li ma setg?etx ti?bor, dan il-prefinanzjament jo?loq pi? kunsiderevoli fuq l-imsemmija impri?a. F'dak il-ka? ma jistax jing?ad li hemm newtralità s?i?a (25) tal-VAT.

44.

B'dan il-mod, essenzjalment anki l-prin?ipju ta' newtralità jirrikjedi possibbiltà ta' korrezzjoni fil-ka? tan-nuqqas ta' ?las tal-korrispettiv. G?alhekk, il-possibbiltà ta' restrizzjoni stabbilita fl-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT g?andha ti?i interpretata b'mod restrittiv anki fir-rigward tal-prin?ipju ta' newtralità u – kif spjegat il-Qorti tal-?ustizzja fis-sentenza Goldsmiths (26) – te?tie? li tkun i??ustifikata.

d) Id-drittijiet fundamentali tal-imprenditur fil-le?i?lazzjoni dwar il-VAT

45.

Barra minn hekk, g?andu jittie?ed inkunsiderazzjoni l-fatt li anki meta g?andha t?allas it-taxxa, persuna privata (il-bi??a l-kbira tal-persuni taxxabbli fil-le?i?lazzjoni dwar il-VAT huma persuni privati) xorta wa?da g?andha drittijiet fundamentali. L-obbligu li parti privata ti?bor it-taxxa

ming?and terzi (id-destinatarji tas-servizz) g?all-Istat u minflok l-amministrazzjoni fiskali tieg?u jippre?udika d-drittijiet fundamentali tag?ha kif jinsabu stipulati fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali.

46.

Il-prefinanzjament tal-VAT jaffettwa l-libertà professjonali, il-libertà ta' intrapri?a kif ukoll id-dritt fundamentali g?all-proprjetà (Artikoli 15, 16 u 17 tal-Karta). Anki qabel id-d?ul fis-se?? tal-Karta, il-Qorti tal-?ustizzja di?à kienet tipprote?i l-libertà professjonali u l-libertà tal-industrija bl-istess mod b?al prin?ipji ?enerali tad-dritt (27). Barra minn hekk, skont l-Artikolu 20 tal-Karta te?isti inugwaljanza fil-konfront ta' impri?i li fir-rigward tag?hom it-taxxa ssir dovuta biss, skont l-Artikolu 66(b) tad-Direttiva tal-VAT, wara li ji?u r?evut il-korrispettiv (l-hekk imsej?a tassazzjoni tal-pagament effettiv).

47.

Kull limitazzjoni ta' dawn id-drittijiet u libertajiet rikonoxxuti – u dan japplika wkoll g?a?-?mien qabel l-adozzjoni tal-Artikolu 52(1) tal-Karta – g?andha tkun proporzjonata. G?alhekk, g?andu ji?i e?aminat, primarjament, g?al kemm ?mien huwa proporzjonat l-ind?il fil-forma ta' prefinanzjament (?bir u ?las tat-taxxi ta' terzi ming?ajr ir-ri?eviment tal-ammont korrispondenti mill-persuna taxxabbli). ?ustament, il-Kummissjoni wkoll tesprimi t?assib fir-rigward tat-tul ta' pro?edura ta' insolvenza konklu?a fl-Italja.

48.

Meta ti?i biex tittie?ed azzjoni mill-Istat, il-prin?ipju ta' proporzjonalità, li huwa wie?ed mill-prin?ipji ?enerali tad-dritt tal-Unjoni, jitlob li mi?ura oneru?a g?andha tkun "xierqa, ne?essarja u proporzjonata g?all-g?an li hija ssegwi" (28) (29).

49.

Il-?bir tat-taxxa ming?and l-imprenditur qabel il-?bir tal-korrispettiv fi kwalunkwe ka? ma huwiex me?tie? biex jintla?aq l-iskop tal-li?i. L-iskop tal-li?i jikkonsisti fit-tassazzjoni tal-konsumatur meta jing?ata provvista jew servizz ie?or bi ?las [l-Artikolu 2(1) tad-Direttiva tal-VAT]. L-iktar mezz moderat u sempli?i, li huwa ugwalment effettiv g?al dan il-g?an, huwa t-tassazzjoni tal-korrispettivi effettivament ir?evuti.

50.

Barra minn hekk, il-prin?ipju ta' proporzjonalità jirrikjedi li minn impri?a b?ala "kollettur tat-taxxa g?an-nom tal-Istat" wie?ed ma g?andux jistenna iktar milli din fil-fatt tista' t?allas. B?ala prin?ipju, il-kapa?ità (finanzjarja) ta' din l-impri?a – fil-ka? tat-taxxa indiretta fuq il-konsum – hija limitata g?all-korrispettiv li hija setg?et ti?bor ming?and il-persuna li effettivament hija su??etta g?at-taxxa. Dak kollu li l-impri?a ma rnexxilhiex ti?bor, din g?andha tipprefinanzjah mill-assi proprji tag?ha. I?da l-g?an tal-VAT ma huwiex li ji?u ntaxxati l-assi tal-persuna taxxabbli.

51.

G?alhekk, fil-fehma tieg?i huwa imperattiv li, fil-ka? ta' taxxa indiretta, id-dejn fiskali g?andu jkun ibba?at fuq ir-ri?eviment ta' dan l-ammont mill-fornitur, peress li huwa biss f'dan il-ka? li l-fornitur ikun o??ettivament f'po?izzjoni li j?allas id-dejn fiskali tieg?u u j?allas din il-VAT (li ?abar). Tassazzjoni bba?ata fuq is-sempli?i korrispettiv miftiehem (l-hekk imsejja? prin?ipju ta' tassazzjoni tal-korrispettiv stipulat) tiddevja minn dan u tkun sproporzjonata ming?ajr id-dispo?izzjoni tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT.

52.

Din hija ra?uni o?ra g?alfejn l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT g?andu ji?i interpretat b'mod restrittiv. Tabil?aqq, l-Istati Membri jistg?u jidderogaw mill-korrezzjoni immedjata prevista fl-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT fil-ka? tan-nuqqas ta' ?las totali jew parzjali. Madankollu, f'konformità mas-sentenza Goldsmiths (30), dan jista' jse?? biss b'mod proporzjonat, filwaqt li jittie?du inkunsiderazzjoni n-natura ta' taxxa fuq il-konsum tal-VAT, il-prin?ipju ta' newtralità kif ukoll id-drittijiet fundamentali tal-impri?a.

4. Il-?ustifikazzjoni ta' deroga fis-sens tal-Artikolu 90(2)

a) L-interpretazzjoni awtonoma tad-dispo?izzjonijiet li jirregolaw l-a??ustament

53.

Konsegwentement, id-domanda rilevanti ma hijiex jekk Stat Membru jistax jeskludi korrezzjoni fil-ka? ta' nuqqas ta' ?las. Abba?i tal-argumenti pre?edenti huwa ma jistax jag?mel dan. G?all-kuntrarju il-punt de?i?iv huwa sa meta tkun i??ustifikata deroga mill-korrezzjoni prevista fl-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, jew bil-kontra, fil-ka? tan-nuqqas ta' ?las totali jew parzjali, minn meta l-persuna taxxabbli g?andha ting?ata l-possibbiltà ta' korrezzjoni skont l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT.

54.

Fil-ka? pre?enti, dan jammonta g?all-kwistjoni dwar jekk il-le?i?latur Taljan jistax jipprekludi korrezzjoni sakemm ji?i stabbilit (definittivament) li l-pretensjoni ma tkunx ser tit?allas permezz tal-konklu?joni tal-pro?edura ta' insolvenza (li f'?erti ?irkustanzi tista' ddum iktar minn g?axar snin) jew jekk il-korrezzjoni g?andhiex tkun possibbli di?à meta l-?las wisq probabbli ma huwiex ser isir (fi ?mien qarib).

55.

Din il-kwistjoni hija kwistjoni relatata realment mal-le?i?lazzjoni dwar il-VAT, li g?andha ti?i indirizzata indipendentement minn tipi o?rajn ta' taxxa jew sa?ansitra kunsiderazzjonijiet marbuta mad-dritt dwar il-kontabbiltà. Applikazzjoni analoga tat-taxxa Taljana fuq id-d?ul ma hijiex me?tie?a fir-rigward tal-le?i?lazzjoni dwar il-VAT. G?alhekk, id-dispo?izzjoni derogatorja fid-dritt Taljan dwar it-taxxa fuq id-d?ul hija irrilevanti. Madankollu, kemm l-amministrazzjoni fiskali kif ukoll il-persuna taxxabbli g?andhom ikunu jistg?u jevalwaw b'?ertezza legali, minn meta, l-iktar tard g?andha ssir korrezzjoni tal-VAT dovuta skont l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT.

b) It-trattament ugwali tal-impri?i kollha

56.

Fl-interpretazzjoni tal-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT, g?andhom jittie?du inkunsiderazzjoni wkoll l-Artikolu 66(b) u l-Artikoli 194 et seq, flimkien mal-prin?ipju ta' ugwaljanza fit-trattament (li issa huwa stabbilit ukoll fl-Artikolu 20 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali). Dan jirrikjedi possibbiltà ta' korrezzjoni fi ?mien qarib.

57.

Skont l-Artikolu 66(b) tad-Direttiva tal-VAT, fir-rigward ta' ?erti kategoriji ta' persuni taxxabbli l-Istati Membri jistg?u jistabbilixxu l-impo?izzjoni tal-VAT g?al "meta ji?i ri?evut il-?las" ("tassazzjoni ta'

pagamenti effettivi”). L-Istati Membri g?amlu u?u minn din il-possibbiltà mill-inqas f’?erti ka?ijiet. G?andhom jittie?du inkunsiderazzjoni wkoll is-servizzi l-o?ra li fir-rigward tag?hom id-Direttiva tal-VAT tipprovdi jew tippermetti pro?edura ta’ inver?joni tal-?las g?al fuq id-destinatarju tas-servizz (ara l-Artikoli 194 et seq tad-Direttiva tal-VAT). Impri?i li jwettqu tali tran?azzjonijiet – pere?empju l-provvista ta’ servizzi lil imprendituri stabbiliti barra mill-pajji? – ma humiex mitluba jipprefinanzjaw il-VAT.

58.

Impri?a li g?andha t?allas it-taxxi g?al perijodu ta’ ?mien twil fil-kamp ta’ applikazzjoni tat-tassazzjoni tal-korrispettiv stipulat – ji?ifieri meta t-taxxa ssir dovuta indipendentement mid-d?ul tal-?las – fil-fatt ikollha ?vanta?? manifest fil-kompetizzjoni meta mqabbla ma’ impri?a li taqa’ ta?t il-kamp ta’ applikazzjoni tat-tassazzjoni ta’ pagamenti effettivi li g?andha biss t?allas it-taxxa mill-?lasijiet ri?evuti. L-istess ikun japplika g?al impri?i li jwettqu biss tran?azzjonijiet li jaqg?u ta?t il-mekkani?mu tal-inver?joni tal-?las g?ad-destinatarju tas-servizz. Tali ?vanta?? kompetittiv jista’ ji?i ??ustifikat biss jekk il-perijodu tal-prefinanzjament ma jkunx twil wisq.

c) B?ala paragun: korrezzjoni fil-ka? ta’ assenza ta’ provvista

59.

Argument ie?or favur il-possibbiltà ta’ korrezzjoni fi ?mien qarib fil-ka? tan-nuqqas ta’ ?las tal-korrispettiv huwa l-paragun mal-possibbiltà ta’ korrezzjoni tad-dejn fiskali fil-ka? li l-provvista u l-korrispettiv ikunu kompletament neqsin. F’dan ir-rigward jirri?ulta, mill-?urisprudenza tag?na (31), li anki dejn fiskali minn fattura ?baljata (Artikolu 203 tad-Direttiva tal-VAT) jista’ ji?i korrett, pere?empju jekk il-fattura turi servizz bi ?las li fil-verità ma ?iex ipprovdut.

60.

Id-dejn fiskali tal-emittent tal-fattura bba?at fuq is-sempli?i riskju tat-telf ta’ d?ul fiskali min?abba l-?ru? ta’ fattura ?baljata ?ie meqjus mill-Qorti tal-?ustizzja b?ala kompatibbli mas-sistema tal-VAT biss jekk u min?abba li tkun te?isti l-possibbiltà ta’ korrezzjoni ta’ din ir-responsabbiltà o??ettiva (32). Dan huwa sa?ansitra ta’ benefi??ju g?all-emittent tal-fattura ta’ mala fede, sakemm ir-riskju ta’ telf ta’ d?ul fiskali jkun ?ie eliminat (33).

61.

L-istess g?andu japplika, iktar u iktar, jekk ikun hemm fattura korretta i?da s-servizz ipprovdut ma jkunx t?allas u ma jkun je?isti l-ebda riskju ta’ telf ta’ d?ul fiskali. Minn na?a, ir-riskju hawnhekk huwa esklu?, sakemm il-persuna li normalment hija taxxabbli tkun g?adha ma ?allsitx u g?alhekk effettivament tkun g?adha ma ?ietx i??enerata l-VAT (ara punt 23). Min-na?a l-o?ra, huwa esklu? riskju min?abba tnaqqis mhux i??ustifikat tat-taxxa tal-input mid-destinatarju tas-servizz li ma jkunx ?allas, peress li skont it-tieni sentenza tal-Artikolu 185(2) tad-Direttiva tal-VAT, l-Istati Membri jistg?u jitolbu, ming?and dan tal-a??ar, korrezzjoni tat-tnaqqis li jkun sar.

d) Id-derogi skont l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT

62.

G?alhekk, g?ad g?andhom ji?u ??arati “biss” il-prerekwi?iti konkreti g?al derogi ammissibbli skont l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT. G?alkemm fis-sentenza Goldsmiths (34) il-Qorti tal-?ustizzja talbet ?ustifikazzjoni, hija ma tatx indikazzjonijiet konkreti.

63.

L-unika ra?uni g?alfejn l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT jipprevedi derogi mit-tnaqqis tal-ammont taxxabbli previst fil-paragrafu 1 hija biex tittie?ed inkunsiderazzjoni l-in?ertezza tan-nuqqas ta' ?las "definittiv" (ara l-punti 35 et seq). I?da, f'ka?ijiet ta' nuqqas ta' ?las totali jew parzjali, din l-in?ertezza tista' tittie?ed inkunsiderazzjoni wkoll permezz ta' ?ieda sussegwenti tal-ammont taxxabbli jekk il-?las jispi??a jsir xorta wa?da.

64.

Jekk iktar tard (pere?empju, waqt jew wara l-konklu?joni tal-pro?edura ta' insolvenza) isir ?las lill-impri?a, imbag?ad f'dan il-mument id-dejn fiskali g?andu jer?a' ji?died b'mod korrispondenti. Dan di?à jirri?ulta mill-Artikolu 73 tad-Direttiva tal-VAT li jipprovdi li l-ammont taxxabbli g?andu jinkludi dak kollu li d-destinatarju tas-servizz jonfoq g?at-tran?azzjonijiet. L-istess japplika g?al korrezzjoni korrispondenti tat-tnaqqis mag?mul tad-destinatarju skont l-Artikolu 185 tad-Direttiva tal-VAT.

65.

Tnaqqis tal-ammont taxxabbli li jkun su??ett g?al ?ieda fil-ka? li l-?las xorta wa?da jsir jikkostitwixxi mezz iktar moderat i?da adegwat xorta wa?da g?at-tassazzjoni korretta tal-konsumatur finali mill-obbligu, fil-konfront tal-kollettur tat-taxxa, tal-prefinanzjament g?al diversi snin (35) sakemm tinfeta? jew sa?ansitra sakemm ti?i konklu?a l-pro?edura ta' insolvenza.

66.

F'dan il-kuntest, la l-kliem u lanqas is-sens u l-iskop tal-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT ma jippermettu interpretazzjoni li tipprovdi li korrezzjoni tista' ti?i esklu?a sakemm ji?i stabbilit bi probabbiltà li tkun qrib i?-?ertezza li ?las ma jkunx ser isir – ji?ifieri mhux qabel ma tinfeta? jew ti?i konklu?a l-pro?edura ta' insolvenza. G?all-kuntrarju ta' dak li temmen il-Kummissjoni u x'aktarx anki r-Renju Unit, fil-le?i?lazzjoni dwar il-VAT ma titte?idx inkunsiderazzjoni d-differenza bejn pretensjonijiet li n-nuqqas ta' ?las tag?hom ikun ?ie stabbilit definittivament u dawk fejn dan ma jkunx il-ka?.

67.

Dan huwa marbut mal-fatt li ma jistax ikun hemm nuqqas ta' ?las "definittiv" fis-sens tal-le?i?lazzjoni dwar il-VAT. Il-kliem tal-Artikolu 73 tad-Direttiva tal-VAT di?à jeskludi dan. Dan jipprovdi li l-ammont taxxabbli jkopri wkoll pagamenti dovuti ming?and terza persuna u g?alhekk ma hemmx rabta mas-solvenza jew l-e?istenza ta' debitur (36). Barra minn hekk, il-le?i?lazzjoni dwar il-VAT ma hijiex ibba?ata fuq l-e?istenza ta' pretensjoni infurzabbli, kif jixhdu t-tassazzjoni fuq il-?las tal-man?i (37), il-?las ?ejjed involontarju jew il-?las ta' dejn tal-unur (38).

68.

Barra minn hekk, anki wara li ti?i konklu?a pro?edura ta' insolvenza – fatt li l-Kummissjoni donnha tqis b?ala ka? ta' dejn irrekuperabbli definittiv – ma huwiex esklu? li terz (konxjament jew bi ?ball) xorta j?allas lill-impri?a li tipprovdi s-servizz. Dan imbag?ad iwassal g?al VAT korrispondenti. Anki dan jikkonferma li mill-perspettiva tal-le?i?lazzjoni dwar il-VAT ma jistax ikun hemm ?ertezza definittiva li ?las ma huwiex ser isir. Dejjem ikun hemm biss ?erta probabbiltà li tkompli ti?died partikolarment iktar ma jdum ma jsir il-?las.

69.

Fil-fehma tieg?i, fir-rigward tad-drittijiet fundamentali tal-impri?a, tal-prin?ipju ta’ proporzjonalità u l-prin?ipju ta’ newtralità ma g?andux jittie?ed inkunsiderazzjoni prefinanzjament tal-VAT g?al perijodu ta’ diversi snin. L-uniku kriterju determinanti g?andu jkun in-nuqqas ta’ infurzabbiltà ta’ pretensjoni g?al ?mien twil. F’dan ir-rigward, in-nuqqas ta’ infurzabbiltà jista’ jirri?ulta di?à f’ka? li d-debitur jirrifjuta bis-serjetà u b’mod definittiv li j?allas. Pere?empju, jekk id-debitur jikkontesta l-e?istenza tal-pretensjoni nfisha jew l-ammont tag?ha b’mod enfatiku, di?à jkun hemm probabbiltà g?olja li l-pretensjoni ma hijiex ser tkun infurzabbli g?al ?mien twil jew fl-intier tag?ha.

70.

Minbarra dan, fil-ka? ta’ ?bir tat-taxxa indirett, l-Istat jiddependi fuq “irkupru” tal-VAT mill-imprenditur. Sa ?ertu punt dan tal-a??ar jinsab f’po?izzjoni li jinfluwenza r-riskju tan-nuqqas ta’ ?las permezz tal-g?a?la tal-imsie?ba kontraenti tieg?u permezz ta’ ftehim dwar ?las bil-quddiem. Barra minn hekk, id-dejn fiskali tal-impri?a fil-konfront tal-Istat ma jistax jiddependi mill-kwalità (evalwata b’mod su??ettiv) tal-kontestazzjoni tad-debitur, i?da minn kriterji o??ettivi biss. I?da, fl-a??ar mill-a??ar, b?ala tali kriterji jittie?du inkunsiderazzjoni biss mi?uri li jinsabu f’idejn il-persuna taxxabbli u li jkunu ra?onevolment mistennija minnha.

71.

Il-mi?uri li jistg?u jkunu ra?onevolment mistennija minn impri?a f’kull Stat Membru qabel ma din tkun tista’ tikkore?i d-dejn fiskali tag?ha min?abba n-nuqqas ta’ ?las tal-korrispettiv jiddependu mi?-?irkustanzi lokali u ma jistg?ux ji?u mbassra b’mod astratt mill-Qorti tal-?ustizzja. G?all-kuntrarju, il-qorti tar-rinviju g?andha tevalwa d-deroga, prevista fid-dritt nazzjonali, mill-obbligu ba?iku ta’ korrezzjoni ka? b’ka? fil-kuntest ta’ evalwazzjoni globali jew tapplikaha konformement mad-Direttiva. Madankollu, il-Qorti tal-?ustizzja tista’ tipprovdi indikazzjonijiet lill-qorti tar-rinviju f’dan ir-rigward.

72.

G?alhekk, huwa proporzjonat jekk l-Istat Membru jitlob ?erti provi g?an-nuqqas ta’ ?las li probabbilment ser idum ?mien twil. Il-ftu? ta’ pro?edura ta’ insolvenza jkun jikkostitwixxi tali prova. Madankollu, nuqqas ta’ ?las li g?andu jittie?ed inkunsiderazzjoni skont l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT jista’ jkun je?isti sa minn ?afna qabel, pere?empju jekk id-debitur jikkontesta l-pretensjoni fil-kuntest ta’ pro?edura ?udizzjarja ta’ infurzar. Tkun proporzjonata wkoll l-implementazzjoni ta’ terminu ra?onevoli ta’ nuqqas ta’ ?las (pere?empju, sitt xhur mill-fatturazzjoni) li ladarba jg?addi jkun jista’ ji?i pre?unt nuqqas ta’ ?las fis-sens tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT.

73.

Il-punt dwar jekk il-bidu ta’ pro?edura ?udizzjarja ta’ infurzar jistax jintalab mill-persuna taxxabbli jiddependi b’mod partikolari mill-pi? tal-ispejje? involuti f’dan ir-rigward. Fil-prin?ipju, l-obbligu g?all-irkupru ?udizzjarju ta’ pretensjonijiet possibbilment ming?ajr valur g?all-benefi??ju tal-Istat li jo?loq spejje? kunsiderevoli la huwa kompatibbli mal-prin?ipju ta’ newtralità u lanqas mal-prin?ipju ta’ proporzjonalità. B’konformità mal-opinjoni tal-Kummissjoni, dan jirrigwarda spe?jalment (i?da mhux biss) pretensjonijiet baxxi. Hawnhekk il-possibbiltà ta?-?essjoni ta’ din il-pretensjoni lill-Istat minflok pagament x’aktarx li tkun l-iktar mezz proporzjonat.

74.

Min-na?a l-o?ra, l-u?u ta’ pro?edura ta’ infurzar Statali ssemplifikata u r?isa fil-forma ta’ pro?edura g?al ordni g?al pagament qabel ma ssir korrezzjoni tal-ammont taxxabbli tidher li hija ?eneralment

proporzjonata. Dan japplika fi kwalunkwe ka? fil-prin?ipju, sakemm ma jkun hemm l-ebda indikazzjoni li l-pro?edura xorta wa?da ser tkun ming?ajr su??ess jew hija antiekonomika. Madankollu, il-?tie?a tal-konklu?joni ta' pro?edura ta' insolvenza hija, fi kwalunkwe ka?, sproporzjonata min?abba d-dewmien tag?ha u peress li l-persuna taxxabbli bilkemm g?andha influwenza fuqha.

B. Konklu?joni

75.

Minn dan jirri?ulta li l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT jippermetti li l-Istati Membri jie?du inkunsiderazzjoni n-natura spe?ifika tal-in?ertezzi fil-ka? tan-nuqqas ta' ?las, b'tali mod li jkun jista' ji?i pre?unt b'?ertezza suffi?jenti li l-?las mhux ser isir g?al ?mien twil f'?erti ?irkustanzi biss (b?al pere?empju l-iskadenza ta' terminu jew l-e?istenza ta' ?erti mi?uri mill-persuna taxxabbli li baqg?u ming?ajr su??ess). Madankollu, l-esklu?joni tal-korrezzjoni tal-ammont taxxabbli ma g?andhiex tittie?ed inkunsiderazzjoni.

76.

Barra minn hekk, id-drittijiet fundamentali tal-persuna taxxabbli, il-prin?ipju ta' proporzjonalità, in-natura tal-VAT u partikolarment il-prin?ipju ta' newtralità jipprekludu limitazzjoni tal-korrezzjoni tal-ammont taxxabbli li hija marbuta ma' avvenimenti – b?all-konklu?joni jew il-ftu? ta' pro?edura ta' insolvenza – li ma jistg?ux ji?u influwenzati b'mod awtonomu mill-persuna taxxabbli.

VI. De?i?joni proposta

77.

G?aldaqstant nipproponi li ?-?ew? domandi preliminari tal-qorti tat-taxxa re?jonali ta' Siracusa (l-Italja) flimkien jing?ataw ir-risposta li ?ejja:

It-tieni sentenza tal-Artikolu 11(?)(1) tas-Sitt Direttiva 77/388 ma tippermettix limitazzjoni sproporzjonata tal-possibbiltà ta' korrezzjoni tal-ammont taxxabbli. I?da hija tippermetti lill-Istati Membri jie?du inkunsiderazzjoni n-natura spe?ifika tal-in?ertezzi fil-ka? tan-nuqqas ta' ?las, billi ji?u imposti ?erti mi?uri ra?onevoli fuq il-persuna taxxabbli. Madankollu, il-?tie?a tal-konklu?joni tal-pro?edura ta' insolvenza fir-rigward tad-destinatarju tas-servizz tikkostitwixxi limitazzjoni sproporzjonata.

(1) Lingwa ori?inali: il-?ermani?.

(2) Il-pro?edura l-o?ra li wkoll g?andha l-ori?ini tag?ha fl-Italja, il-Kaw?a C?202/15 (H3g) b?alissa hija sospi?a informalment peress li, min?abba l-emenda fil-kuntest ?uridiku, il-qorti tar-rinviju evidentement qed tikkunsidra tirtirax id-domanda preliminari. Il-Qorti tal-?ustizzja hija wkoll adita bi kwistjoni simili fil-pro?edura C?404/16.

(3) B'mod differenti mis-sentenzi tat-3 ta' Lulju 1997, Goldsmiths (C?330/95, EU:C:1997:339), tal-15 ta' Mejju 2014, Almos Agrárkülkereskedelmi (C?337/13, EU:C:2014:328), tat-2 ta' Lulju 2015, NLB Leasing (C?209/14, EU:C:2015:440), tas-26 ta' Marzu 2015, Macikowski (C?499/13, EU:C:2015:201), tat-3 ta' Settembru 2014, GMAC UK (C?589/12, EU:C:2014:2131), u tas-26 ta' Jannar 2012, Kraft Foods Polska (C?588/10, EU:C:2012:40).

(4) ?U Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol. 1, p. 23.

(5) ?U 2006, L 347, p. 1.

(6) Peress li d-dispo?izzjonijiet tal-Artikolu 11(?)(1) tas-Sitt Direttiva u tal-Artikolu 90 tad-Direttiva tal-VAT u d-dispo?izzjonijiet rilevanti l-o?rajn huma identi?i fir-rigward tal-kontenut tag?hom, imma dawk tal-a??ar jistg?u ji?u ??itati iktar fa?ilment, fil-kumplament tal-konklu?jonijiet ser nirreferi g?ad-dispo?izzjonijiet attwali sabiex nissemplifika.

(7) Sentenzi tal-24 ta' Ottubru 1996, Elida Gibbs (C?317/94, EU:C:1996:400, punt 19), u tas-7 ta' Novembru 2013, Tulic? u Plavo?in (C?249/12 u C?250/12, EU:C:2013:722, punt 34), kif ukoll id-digriet tad-9 ta' Di?embru 2011, Connoisseur Belgium (C?69/11, mhux ippubblikat, EU:C:2011:825, punt 21).

(8) Sentenzi tal-20 ta' Ottubru 1993, Balocchi (C?10/92, EU:C:1993:846, punt 25) u tal-21 ta' Frar 2008, Netto Supermarkt (C?271/06, EU:C:2008:105, punt 21).

(9) Ara, pere?empju, is-sentenzi tat-18 ta' Di?embru 1997, Landboden-Agrardienste (C?384/95, EU:C:1997:627, punti 20 u 23) u tal-11 ta' Ottubru 2007, KÖGÁZ et (C?283/06 u C?312/06, EU:C:2007:598, punt 37 - "id-determinazzjoni ta' l-ammont tag?ha proporzjonalment g?all-prezz mitlub mill-persuna su??etta g?at-taxxa b?ala ?las g?all-beni jew g?as-servizzi pprovduti minnha").

(10) Sentenza tal-24 ta' Ottubru 1996, Elida Gibbs (C?317/94, EU:C:1996:400, punt 19); b'mod simili anki s-sentenzi tal-15 ta' Ottubru 2002, Il-Kummissjoni vs Il-?ermanja (C?427/98, EU:C:2002:581, punt 30), u tas-16 ta' Jannar 2003, Yorkshire Co-operatives (C?398/99, EU:C:2003:20, punt 19), kif ukoll il-konklu?jonijiet tal-Avukat ?enerali Léger fil-kaw?a MyTravel (C?291/03, EU:C:2005:283, punt 69).

(11) Sentenzi tat-3 ta' Lulju 1997, Goldsmiths (C?330/95, EU:C:1997:339, punt 15), tas-26 ta' Jannar 2012, Kraft Foods Polska (C?588/10, EU:C:2012:40 punt 27), tal-15 ta' Mejju 2014, Almos Agrárkülkereskedelmi (C?337/13, EU:C:2014:328, punt 22), tat-3 ta' Settembru 2014, GMAC UK (C?589/12, EU:C:2014:2131, punt 37), u tat-2 ta' Lulju 2015, NLB Leasing (C?209/14, EU:C:2015:440, punt 35).

(12) L-istess funzjoni hija inklu?a fl-Artikoli 184 et seq tad-Direttiva tal-VAT, li jikkostitwixxu l-parti korrispondenti g?at-tnaqqis tat-taxxa tal-input skont il-prin?ipju ta' tassazzjoni tad-dejn stipulat skont l-Artikoli 168 u 178 tad-Direttiva tal-VAT u li jikkore?u t-tnaqqis tat-taxxa tal-input li inizjalment ikun g?oli wisq. B'mod partikolari, l-Artikolu 185(2) tad-Direttiva tal-VAT jippermetti li ji?i ?gurat li t-tnaqqis tat-taxxa tal-input finalment ji?i adattat g?all-impo?izzjoni effettiva tal-VAT. Id-destinatarju tas-servizz, li min?abba n-nuqqas tal-?las tal-korrispettiv ma j?arrabx il-VAT, ma g?andux g?alfejn jin?eles minn pi? (fittizju) permezz ta' tnaqqis.

(13) Ara wkoll, espressament, is-sentenzi tat-3 ta' Settembru 2014, GMAC UK (C?589/12, EU:C:2014:2131, punt 31) u tas-26 ta' Jannar 2012, Kraft Foods Polska (C?588/10, EU:C:2012:40, punt 26).

(14) Sentenza tat-3 ta' Lulju 1997, Goldsmiths (C?330/95, EU:C:1997:339, punt 18).

(15) Sentenza tal-15 ta' Mejju 2014, Almos Agrárkülkereskedelmi (C?337/13, EU:C:2014:328, punt 23).

(16) I?da dan g?andu jkun il-ka? biss sakemm l-iskop tal-e??ezzjoni jibqa' ggarantit. F'dan is-sens, ara dik li sadanittant saret ?urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-?ustizzja fil-le?i?lazzjoni dwar il-VAT: sentenzi tal-21 ta' Marzu 2013, PFC Clinic (C?91/12, EU:C:2013:198, punt 23), tal-14 ta' ?unju 2007, Horizon College (C?434/05, EU:C:2007:343, punt 16), tal-20 ta' ?unju 2002, Il-

Kummissjoni vs Il-?ermanja (C?287/00, EU:C:2002:388, punt 47) u l-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a Brockenhurst College (C?699/15, EU:C:2016:991, punt 41). Fil-qofol, b'dawn il-formulazzjonijiet il-Qorti tal-?ustizzja ma tinsistix fuq interpretazzjoni stretta tad-derogi, i?da wa?da pre?i?a.

(17) F'dan ir-rigward hija rilevanti s-sentenza tal-15 ta' Mejju 2014, Almos Agrárkülkereskedelmi (C?337/13, EU:C:2014:328, punt 25).

(18) Ara biss is-sentenza tad-9 ta' Lulju 2015, Salomie u Oltean (C?183/14, EU:C:2015:454, punt 62 u l-provi ??itati hemmhekk).

(19) Sentenzi tas-6 ta' Di?embru 2012, Bonik (C?285/11, EU:C:2012:774, punt 42), u tal-21 ta' ?unju 2012, Mahagében (C?80/11 u C?142/11, EU:C:2012:373, punt 48).

(20) Sentenzi tat-3 ta' Lulju 1997, Goldsmiths (C?330/95, EU:C:1997:339, punt 15), tas-26 ta' Jannar 2012, Kraft Foods Polska (C?588/10, EU:C:2012:40 punt 27), tal-15 ta' Mejju 2014, Almos Agrárkülkereskedelmi (C?337/13, EU:C:2014:328, punt 22), tat-3 ta' Settembru 2014, GMAC UK (C?589/12, EU:C:2014:2131, punt 37), u tat-2 ta' Lulju 2015, NLB Leasing (C?209/14, EU:C:2015:440, punt 35).

(21) Fis-sentenza tag?ha tat-13 ta' Marzu 2014, Malburg (C?204/13, EU:C:2014:147, punt 43) il-Qorti tal-?ustizzja titkellem dwar prin?ipju ta' interpretazzjoni.

(22) Sentenzi tas-7 ta' Settembru 1999, Gregg (C?216/97, EU:C:1999:390, punt 20), tas-16 ta' Ottubru 2008, Canterbury Hockey Club u Canterbury Ladies Hockey Club (C?253/07, EU:C:2008:571, punt 30), u tal-11 ta' ?unju 1998, Fischer (C?283/95, EU:C:1998:276, punt 22).

(23) Sentenzi tat-13 ta' Marzu 2008, Securenta (C?437/06, EU:C:2008:166, punt 25), u tal-1 ta' April 2004, Bockemühl (C?90/02, EU:C:2004:206, punt 39).

(24) Sentenzi tat-13 ta' Marzu 2014, Malburg (C?204/13, EU:C:2014:147, punt 41), tal-21 ta' April 2005, HE (C?25/03, EU:C:2005:241, punt 57), tal-15 ta' Di?embru 2005, Centralan Property (C?63/04, EU:C:2005:773, punt 51) u l-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a Centralan Property (C?63/04, EU:C:2005:185, punt 25).

(25) Skont is-sentenza tal-24 ta' Ottubru 1996, Elida Gibbs (C?317/94, EU:C:1996:400, punt 23).

(26) Sentenza tat-3 ta' Lulju 1997, Goldsmiths (C?330/95, EU:C:1997:339, punt 18).

(27) Sentenza tal-14 ta' Mejju 1974, Nold vs Il-Kummissjoni (4/73, EU:C:1974:51, punt 14).

(28) Fuq din il-formulazzjoni, ara l-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a G4S Secure Solutions (C?157/15, EU:C:2016:382, punt 98), ispirati mill-Conseil constitutionnel Fran?i?, De?i?jonijiet Nru 2015-527 QPC, tat-22 ta' Di?embru 2015 (FR:CC:2015:2015.527.QPC, punti 4 u 12) u Nru 2016-536 QPC, tad-19 ta' Frar 2016 (FR:CC:2016:2016.536.QPC, punti 3 u 10); b'mod simili, Conseil d'État, sentenza Nru 317827, tas-26 ta' Ottubru 2011 (FR:CEASS:2011:317827.20111026); ara wkoll il-Bundesverfassungsgericht ?ermani?a, BVerfGE 120, 274, 318 u 319 (DE:BVerfG:2008:rs20080227.1bvr037007, punt 218).

(29) Ara, pere?empju, is-sentenza tal-4 ta' Mejju 2016, Pillbox 38 (C?477/14, EU:C:2016:324, punt 48 u l-?urisprudenza ??itata); b'mod simili fil-le?i?lazzjoni dwar il-VAT: sentenza tat-2 ta' Settembru 2015, CGIL u INCA (C?309/14, EU:C:2015:523, punt 24), tas-26 ta' April 2012, Il-Kummissjoni vs Il-Pajji?i l-Baxxi (C?508/10, EU:C:2012:243, punt 75); u tas-26 ta' Marzu 2015, Macikowski (C?499/13, EU:C:2015:201, punti 48 et seq).

(30) Sentenza tat-3 ta’ Lulju 1997, Goldsmiths (C?330/95, EU:C:1997:339).

(31) Sentenza tad-19 ta’ Settembru 2000, Schmeink & Cofreth u Strobel (C?454/98, EU:C:2000:469, punti 58 et seq).

(32) Sentenza tad-19 ta’ Settembru 2000, Schmeink & Cofreth u Strobel (C?454/98, EU:C:2000:469, punti 57 et seq).

(33) Sentenza tad-19 ta’ Settembru 2000, Schmeink & Cofreth u Strobel (C?454/98, EU:C:2000:469, punti 60 u 63), ikkonfermata bis-sentenzi tas-27 ta’ Settembru 2007, Collée (C?146/05, EU:C:2007:549, punt 35), u tas-6 ta’ Novembru 2003, Karageorgou et (C?78/02 sa C?80/02, EU:C:2003:604, punt 50).

(34) Sentenza tat-3 ta’ Lulju 1997, Goldsmiths (C?330/95, EU:C:1997:339, punt 18).

(35) ?add ma jistenna minn uffi?jal tal-amministrazzjoni fiskali li jipprefinanzja mill-fondi privati tieg?u d-dejn fiskali tal-persuni taxxabbli evalwati minnu.

(36) Fil-fatt, di?à ?ara li bank ?allas il-pretensjonijiet tan-nies tas-seng?a li l-kuntrattur tag?hom kien spi??a insolventi sabiex jevita ?sara addizzjonali lir-reputazzjoni tieg?u – ara l-kaw?a quddiem il-BFH, sentenza tad-19 ta’ Ottubru 2001 – V R 75/98, UR 2002, 217.

(37) Sentenza tad-29 ta’ Marzu 2001, Il-Kummissjoni vs Franza (C?404/99, EU:C:2001:192, punti 40 et seq).

(38) Sentenza tas-17 ta’ Settembru 2002, Town & County Factors (C?498/99, EU:C:2002:494, punti 21 et seq).